

— **Het overlegplatform
amateurkunsten -
deeltijds kunstonderwijs**

— ONZE SECTOREN

De amateurkunstensector en het deeltijds kunstonderwijs werken sinds jaar en dag samen, zowel op lokaal niveau als op Vlaams niveau. Dat is logisch, aangezien beide sectoren onder meer inzetten op kunstbeoefening in de vrije tijd. Het DKO valt onder het beleidsdomein Onderwijs en doet dat door formele opleiding te organiseren. De amateurkunstensector behoort tot het beleidsdomein Cultuur en zet in op kunstbeoefening in informele en non-formele contexten. Om de kunstbeoefenaar zo goed mogelijk te begeleiden en om het **circuit van instroom, doorstroom en uitstroom**¹ te optimaliseren, is het noodzakelijk dat beide sectoren elkaar als partner vinden. Zowel in de verenigingen en academies onder de kerktoren als in de kantoren van de Brusselse hoogbouw. Amateurkunsten en deeltijds kunstonderwijs **initiëren, inspireren** en **faciliteren** kunstbeoefening wederzijds.

Onderzoek bevestigt dat beide circuits overlappen: uit het bevolkingsonderzoek naar amateurkunsten uit 2018 blijkt dat 27% van de amateurkunstenbeoefenaars ooit les gevolgd heeft in het deeltijds kunstonderwijs.² Maar ook tijdens de DKO-opleiding is er heel wat uitwisseling: leerlingen van de academie zijn lid van de lokale gezelschappen, dirigenten van amateurkunstenverenigingen geven ook les aan het DKO, academies en amateurkunstenaars werken samen in lokale projecten etc. Dergelijke samenwerking ontstaat vaak vanuit de noden en behoeften van de kunstbeoefenaars/leerlingen zelf, en op basis van de lokale context.

De amateurkunstensector?

Amateurkunstenaars beoefenen één of meerdere artistieke disciplines, **zowel in groepsverband** (een theatergezelschap, een muziekvereniging, een dansgezelschap, een band, een fotoclub etc.) **als individueel** (schrijven, fotograferen, tekenen etc.). Ze doen dat omwille van het **verbindende aspect**, om **zichzelf te ontwikkelen** en om **artistiek** bezig te zijn. Amateurkunstenaars **leren een leven lang**, in informele en non-formele contexten.

- Het Amateurkunstendecreet valt onder het beleidsdomein Cultuur en ondersteunt het amateurkunstenveld via 9 koepelorganisaties voor amateurkunsten: BREEDBEELD, Creatief Schrijven, Danspunt, Koor&Stem, Kunstwerk, Muziekmozaïek, VI.BE, OPENDOEK, VLAMO
- 44% van de Vlamingen is amateurkunstenaar. Dat komt neer op meer dan 2 miljoen beoefenaars ouder dan 14 jaar.
- De Federatie voor sociaal-cultureel werk en amateurkunsten verenigt, vertegenwoordigt en informeert de koepelorganisaties voor amateurkunsten.

Meer weten? www.amateurkunsten.be

¹ Wie les volgt aan het deeltijds kunstonderwijs kan doorstromen naar verschillende contexten. "Voor sommige leerlingen vormt de opleiding in het deeltijds kunstonderwijs (DKO) een opstap naar hoger kunstonderwijs. Voor de meeste leerlingen is kunstbeoefening een hobby. De aansluiting met amateurkunsten is voor die leerlingen belangrijk, als lid van een vereniging of als individueel kunstbeoefenaar. Een kleine groep volgt een DKO-opleiding om een creatief beroep uit te oefenen. Het decreet verbindt het DKO expliciet met zijn maatschappelijke finaliteit." Uit Onderwijs Vlaanderen (s.d.): www.onderwijsvlaanderen.be

² OP/TIL en De Federatie. (2020). *DIT DOET ME WAT. Amateurkunsten in Vlaanderen*: www.amateurkunsten.be

Het deeltijds kunstonderwijs?

Het deeltijds kunstonderwijs **ontwikkelt de artistieke aanleg en competenties van leerlingen door kunst te beoefenen, te maken, te beleven en te beschouwen** zodat ze kunnen **uitstromen naar kunstbeoefening of -beleving in de vrije tijd** of de arbeidsmarkt **of doorstromen naar het hoger kunstonderwijs**. De academie biedt artistiek onderwijs in de **domeinen beeldende en audiovisuele kunsten, dans, woordkunst-drama en muziek, vanaf 6 jaar**. Het DKO biedt formeel onderwijs en reikt dus certificaten uit aan leerlingen die hun leertraject of een deel ervan succesvol hebben afgelegd.

- Het DKO wordt geregeld door het Decreet deeltijds kunstonderwijs binnen het beleidsdomein Onderwijs.
- Ongeveer 175.000 leerlingen in Vlaanderen volgen artistiek onderwijs in 167 academies.¹
- Verschillende onderwijsverstrekkers richten deeltijds kunstonderwijs in:
 - OVSG (de lokale besturen voor het gemeentelijk/stedelijk onderwijs)
 - GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
 - Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Zij vertegenwoordigen hun instellingen en inrichtende machten. Hun pedagogische begeleidingsdiensten ondersteunen de leerkrachten en directeurs op pedagogisch-didactisch vlak.

- DenkBeeld vertegenwoordigt en ondersteunt het domein Beeldende en Audiovisuele Kunsten.
- VerDi is de vereniging voor Directeurs Podiumkunsten en Kunstacademies.

Meer weten? <https://www.vlaanderen.be/deeltijds-kunstonderwijs-dko>

— WIE ZIJN WE?

Niet alleen bottom-up maar ook beleidsmatig wordt samenwerking tussen beide sectoren gestimuleerd, bijvoorbeeld via decretale initiatieven of subsidielijnen ingericht door de Vlaamse Overheid. We willen erover waken dat de noden van de leerling/kunstbeoefenaar te allen tijde centraal blijven staan, net als de manier waarop beide sectoren hier best op inspelen. Vanuit deze aandachtspunten en de gemeenschappelijke drijfveer om de instroom, doorstroom en uitstroom van de kunstbeoefenaar zo optimaal mogelijk te faciliteren, vinden beide sectoren elkaar in het **overlegplatform amateurkunsten – deeltijds kunstonderwijs**. We gaan met elkaar in dialoog, wisselen uit op structurele basis en willen proactief in gesprek gaan met beleidsmakers.

Het overlegplatform amateurkunsten – deeltijds kunstonderwijs bestaat op dit moment uit vertegenwoordigers van **beide sectoren** uit **alle disciplines**, de **verschillende directeurenverenigingen en onderwijsverstrekkers**. Er sluiten ook een aantal docenten aan uit de **educatieve opleidingen van het hoger kunstonderwijs**. Elke vertegenwoordiger neemt interne besognes mee naar het overlegplatform en seint de bevindingen en beslissingen uit het overleg door aan de eigen achterban. Hieronder brengen we in kaart welke organisaties de leden van het platform vertegenwoordigen.

¹ Rekenhof (2021). Deeltijds kunstonderwijs. *Afstemming en toegankelijkheid van het aanbod. Verslag van het Rekenhof aan het Vlaams parlement*: https://www.ccrek.be/sites/default/files/Docs/2021_58_DeeltijdsKunstonderwijs.pdf

Samenstelling van het overlegplatform AK-DKO:

DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS - ONDERWIJSVERSTREKKERS

Henk de Baene	Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Lucie Fieuw	GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Bart Jonkers	OVSG Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten
Tina Van Roy	OVSG Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten + lid algemene vergadering van Danspunt

DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS - ACADEMIES

Diederik Celis	Kunstacademie Noord-Limburg
Koen De Roovere	Academie Noord – Gemeentelijke academie voor Beeldende Kunsten Brasschaat en Stabroek + bestuurder DenkBeeld
Patrizia Enna	Kunstacademie Schoten
Steven Hellemans	Akademie voor Muzische Kunsten Meise + bestuurder VLAMO
Geert Hendrix	Podiumacademie en Beeldacademie Lier
Dirk Lemmens	Gemeentelijke Academie voor Beeldende en Toegepaste Kunsten Heist-op-den-Berg + bestuurder DenkBeeld
Erwin Scheltjens	Podiumacademie Lier
Bart Stevens	Academie Grimbergen + bestuurder VerDi Vlaanderen

EDUCATIEVE OPLEIDINGEN HOGER KUNSTONDERWIJS

Thomas Geudens	Educatieve master muziek en podiumkunsten LUCA School of Arts
Bob Selderslaghs	Educatieve master muziek en podiumkunsten Koninklijk Conservatorium AP Hogeschool Antwerpen + voorzitter onderzoeksgroep CORPoREAL

AMATEURKUNSTENKOEPELS

Jeroen Keymeulen	Koor&Stem
An Leenders / Barbara Van den Eynde	Creatief Schrijven
Jan Matthys	VLAMO
Luc Nowé / Stijn Lemaire	VI.BE
Joke Quaghebeur	OPENDOEK
Luk Tas	Kunstwerkt
Wouter Van Springel	BREEDBEELD
Dirk Verbist / Barbara Delft	De Federatie
Filip Verneert / Pablo Smet	Muziekmozaïek
Koen Victor / Koen Allary	Danspunt

— WAT DOEN WE?

De centrale doelstelling van het overlegplatform is om het amateurkunsten- en DKO-beleid te optimaliseren en zo goed mogelijk op elkaar en op de praktijk af te stemmen, met **de leerling/kunstbeoefenaar als centraal uitgangspunt**. Het overlegplatform AK-DKO focust in de eerste plaats op decretale en beleidsthema's, zoals de decreten en subsidielijnen uit beide sectoren, de alternatieve leercontext, beroepskwalificaties, etc. Indien nodig organiseren we kleinere werkgroepen om rond een bepaalde discipline of een specifiek thema uit te wisselen.

Bijgevolg is het overlegplatform amateurkunsten-deeltijds kunstonderwijs de partner bij uitstek in zake samenwerking tussen amateurkunsten en het deeltijds kunstonderwijs. **We zijn dé gesprekspartner om in overleg te gaan over beleidsmaatregelen die beide sectoren aanbelangen.**

Doelstellingen

Richting overheden en beleidsmakers

- Aanbevelingen formuleren op beleidsvragen en feedback geven op beleidsbeslissingen
- Signaalfunctie vervullen, vanuit de praktijkervaringen op het terrein
- Overleg organiseren met de betrokken beleidsmedewerkers van het Departement Cultuur, Jeugd en Media en van het Departement Onderwijs & Vorming

Richting de amateurkunstensector en het deeltijds kunstonderwijs

- Uitwisseling organiseren tussen beide sectoren
- In kaart brengen van gemeenschappelijke uitdagingen
 - Oplossingen zoeken voor bepaalde vragen of problematieken i.v.m. de samenwerking tussen beide sectoren
 - Goede praktijken delen
- Samenwerking stimuleren en initiëren tussen beide sectoren
- Afstemmen met betrokken partnersectoren zoals het hoger kunstonderwijs, de professionele kunsten, partners in cultuureducatie,...

— HOE KUN JE ONS BEREIKEN?

Het overlegplatform amateurkunsten – deeltijds kunstonderwijs wordt georganiseerd in de schoot van De Federatie, de sectororganisatie voor sociaal-cultureel werk en amateurkunsten.

Contactpersoon:

Barbara Delft – beleidsmedewerker amateurkunsten bij De Federatie

info@akdko.be

0477 64 77 10

www.akdko.be

— WAT GING VOORAF?

De amateurkunstensector en het deeltijds kunstonderwijs zijn partners in actieve cultuurparticipatie. Beide sectoren richten zich op kunstbeoefening in de vrije tijd en vanzelfsprekend leidt dat sinds jaar en dag tot samenwerking, zowel op lokaal niveau als op Vlaams (beleids)niveau.

Vrucht van jarenlange samenwerking

In het Amateurkunstendecreet was “overleg plegen en afspraken maken met aanverwante sectoren” reeds een erkenningsvoorwaarde voor de landelijke amateurkunstenorganisaties. Sinds 2018 legt ook het **Decreet deeltijds kunstonderwijs** extra focus op de relatie tussen de academie en het lokale cultuurveld. Bovendien werd de uitwisseling tussen de academie en de lokale amateurkunsten verankerd in de alternatieve leercontext. Het nieuwe DKO-decreet creëerde ook ruimte voor nieuwe disciplines. Dit zorgde voor boeiende kruisbestuivingen tussen het deeltijds kunstonderwijs en de amateurkunsten: denk maar aan samenwerking met Muziekmozaïek (voor de folkafdeling), VLAMO (voor de opleiding orkestdirectie) of VI.BE (voor de opleidingen DJ en muziekproductie). In de periode 2021-2023 lanceerde de minister van Cultuur een subsidie lijn ‘talentontwikkeling in de amateurkunsten’, die onder meer samenwerking met het DKO stimuleerde. In het nieuwe Amateurkunstendecreet van 2024¹ wordt samenwerking met het deeltijds kunstonderwijs een kernopdracht voor de koepelorganisaties, wat een herbevestiging is van de focus hierop in het vorige decreet.

De genoemde decretale maatregelen zijn de vrucht van jarenlange samenwerking in de praktijk en overleg op Vlaams niveau tussen de amateurkunstensector en het deeltijds kunstonderwijs. Het beleid pikte via zijn regelgeving soms ook in op deze ontwikkelingen op het terrein. Wat vandaag gekend staat als de alternatieve leercontext, bijvoorbeeld, werd reeds georganiseerd door lokale academies en muziekverenigingen, vanuit de behoefte om de leerling/kunstbeoefenaar zo goed mogelijk te begeleiden in de eigen leerwensen. Bottom-up initiatieven inspireerden het beleid en *vice versa*.

Uitwisselen, inspireren en vormgeven

Het overlegplatform amateurkunsten – deeltijds kunstonderwijs is gegroeid vanuit een tijdelijke werkgroep die bovengenoemde alternatieve leercontext mee vormgaf in aanloop naar het DKO-decreet van 2018, in de schoot van het Forum voor Amateurkunsten en later De Federatie voor sociaal-cultureel werk en amateurkunsten. Het Forum voor Amateurkunsten was tot 2018 het steunpunt en de belangenbehartiger van de amateurkunstensector en ondersteunde de afstemmingsgroep amateurkunsten-DKO. Na het stopzetten van het Forum voor Amateurkunsten, werden de negen landelijke amateurkunstenkoepels lid van De Federatie, die sindsdien de amateurkunstensector verenigt, vertegenwoordigt en informeert. De oorspronkelijke ‘werkgroep alternatieve leercontext’ bestond in de eerste plaats uit vertegenwoordigers uit de muzikdisciplines uit beide sectoren. Samen creëerden ze een **toetsingsinstrument en afsprakenkader** voor de alternatieve leercontext, documenten die ook gedeeld werden met de Onderwijsinspectie. Een uitloper was ook de website www.akdko.be die inspiratie bundelde om samenwerking tussen beide sectoren te stimuleren.

Uitgegroeid tot dé gesprekspartner

Deze werkgroep breidde de jaren nadien uit tot een platform waar vertegenwoordigers uit alle podiumkunstendisciplines een plek vonden: muziek, dans, theater en schrijven. Parallel ontstond er ook een structureel overleg tussen beide sectoren in de disciplines beeldende en audiovisuele kunsten.

In 2023 werden op vraag van de deelnemers beide groepen samengevoegd tot één overlegplat-

¹ Vlaamse Regering (2024). *Decreet over de ondersteuning van de amateurkunsten*: <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/65E9D28B153F3C9CEF7C01DF>

form, aangezien de beleidsthema's en onderwerpen uiteraard overlappen en verschillende academies zich ook richten op zowel podiumkunsten als beeldende en audiovisuele kunsten. Vandaag bestaat het overlegplatform AK-DKO uit vertegenwoordigers van beide sectoren uit alle disciplines. Het is **dé gesprekspartner bij uitstek inzake beleid dat beide sectoren aanbelangt, én inzake kunstbeoefening in de vrije tijd tout court.**

VERWIJZINGEN

Onderwijs Vlaanderen (s.d.). *Opdracht van het deeltijds kunstonderwijs*:
www.onderwijsvlaanderen.be

OP/TIL en De Federatie. (2020). *DIT DOET ME WAT. Amateurkunsten in Vlaanderen.*:
www.amateurkunsten.be

Rekenhof (2021). *Deeltijds kunstonderwijs. Afstemming en toegankelijkheid van het aanbod. Verslag van het Rekenhof aan het Vlaams parlement*:
https://www.ccrek.be/sites/default/files/Docs/2021_58_DeeltijdsKunstonderwijs.pdf

Vlaamse Regering (2024). *Decreet over de ondersteuning van de amateurkunsten*:
<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/65E9D28B153F3C9CEF7C01DF>